

FSPOS

Finansiella Sektorns Privat-
Offentliga Samverkan

FSPOS Verksamhetsberättelse 2019

Fastställd av FSPOS Styrelse, 2020-03-23

Inledning

I denna verksamhetsberättelse lämnas en redogörelse över genomfört arbete för perioden januari – december 2019.

Finansiella Sektorns Privat-Offentliga Samverkan (FSPOS) har sedan starten 2005, genom samverkan mellan privata och offentliga organisationer i finanssektorn, arbetat för att förbättra förmågan att förebygga, förbereda och snabbt återhämta sig från operativa kriser.

FSPOS Strategiska plan 2020-2023 beskriver FSPOS vision och verksamhetsidé:

- *FSPOS vision är att samhällsviktiga finansiella tjänster alltid fungerar.*
- *FSPOS verksamhetsidé är att genom analys, kunskapsspridning och övning stärka den finansiella sektorns förmåga att möta hot och hantera kriser, och därigenom värna samhället.*

FSPOS verksamhet under 2019 består av styrelsens arbete samt genomförande av olika aktiviteter inom ramen för tre arbetsgrupper (AG); AG Kontinuitetssäkring, AG Övning och AG Information.

FSPOS Styrelse

Styrelsen har under 2019 genomfört fyra styrelsemöten. Styrelsen har under 2019 arbetat med utarbetande av FSPOS Strategiska plan 2020-2023, som fastställdes av FSPOS fullmäktige i september. Styrelsen har även utarbetat verksamhetsplan inklusive budget samt ansökan om medel från krisberedskapsanslaget för att finansiera projekt under 2020.

Organisationer som finns representerade i styrelsen i december 2019 framgår av bilaga 1.

AG Kontinuitetssäkring

AG Kontinuitetssäkring har bedrivit arbete inom arbetsgruppen samt genom fokusgrupperna Kontinuitetshantering samt Cybersäkerhet.

Två heldagsutbildningar i krishantering har genomförts med totalt 43 deltagare från 26 olika organisationer. Utbildningarna har haft en praktisk inriktning med utgångspunkt från FSPOS vägledning i krishantering.

Ett fördjupat stöd för kontinuitetshantering har utarbetats i form av ett nytt appendix till FSPOS vägledning i Kontinuitetshantering, detta med fokus på test och upprätthållande av kontinuitetsplaner över tid. Materialet kommer att publiceras under våren 2020.

Två erfarenhetsseminarier har genomförts under året, ett på temat *Hur byggs Cybersäkerhet in i organisationskulturen?* och ett på temat *Att säkerställa kontinuitetsförmågan genom övning och test*. Båda tillfällena bestod av kortare inspirationsföreläsning och/eller

teoripass, efterföljt av diskussioner utifrån ett antal förberedda frågeställningar. Efter respektive erfarenhetsseminarium utarbetades en PM med viktiga lärdomar och erfarenheter utifrån de förda diskussionerna som skickades ut till deltagarna.

En rapport om IT-strategiska överväganden har utarbetats under året. Rapporten utgör ett stöd gällande IT-strategiska överväganden för disaster recovery samt uppföljning av kontinuitet och disaster recovery. Rapporten kommer att publiceras under våren 2020.

Ett PM som beskriver den samlade kravbilden gällande incidentrapportering för aktörer inom finansiell sektor har tagits fram och publicerats på FSPOS hemsida.

Två kunskapshöjande seminarier har genomförts under våren, ett på temat *Hur berörs finansiell sektor av nya krav på säkerhetsskydd?* som genomfördes i samarbete med Säkerhetspolisen, och ett på temat *NIS-direktivet*.

I november genomfördes FSPOS årliga seminarium på temat *Resiliens i finanssektorn* på Berns i Stockholm. Under seminariet fick deltagarna lyssna till presentationer av representanter från The European Union Agency for Cybersecurity (ENISA), The European Central Bank och Nationwide Building Society. Cirka 170 personer från 43 olika organisationer deltog under eftermiddagen och i utvärderingen av seminariet gav de ett högt betyg.

Organisationer som finns representerade i AG Kontinuitetssäkring i december 2019 framgår av bilaga 2.

AG Övning

AG Övning har genomfört FSPOS Sektorsövning 2019 med 55 deltagande organisationer från den finansiella sektorn. Övningen baserades på ett scenario som omfattade ett läge av höjd beredskap och bestod av fyra steg:

1. Informationsmöte: Grundläggande presentation om övningsupplägget.
2. Uppstartsmöte: Den formella övningsstarten där lokala övningsledare fick information inför genomförandet på hemmaplan.
3. Övning på hemmaplan: Varje deltagande organisation övade under fyra veckor genom att med stöd av given scenarioinformation besvara ett antal övningsuppgifter.
4. Erfarenhetsseminarium: Gemensam diskussion kring erfarenheter, lärdomar och åtgärdsförslag baserat på övningen på hemmaplan.

Under året genomfördes även ett antal halvdagsutbildningar. Utbildningen *Att leda i kris* genomfördes vid två tillfällen, utbildningen *6 steg till bättre övning* genomfördes vid tre tillfällen och utbildningen *Vilken roll har den finansiella sektorn i civilt försvar och höjd beredskap?* genomfördes vid fem tillfällen.

Organisationer som finns representerade i AG Övning i december 2019 framgår av bilaga 2.

AG Information

Under 2018 har AG Information samlat sina medlemmar till regelbundna möten liksom seminarium för att diskutera aktuella frågor. Ett tema som varit i fokus under 2019 är påverkanskampanjer och hur finanssektorns aktörer kan förbereda sig för att möta hotet.

Organisationer som finns representerade i AG Information i december 2019 framgår av bilaga 2.

Ekonomisk redovisning

FSPOS verksamhet finansieras genom att deltagande organisationer står för kostnader för egna medarbetare som deltar i arbetet. För konsulter som FSPOS anlitar för genomförande av projekt ansöker FSPOS om medel från det s.k. krisberedskapsanslaget via MSB.

Under 2019 beviljades FSPOS medel från krisberedskapsanslaget om ca 3,2 mkr varav 3,1 mkr upparbetades.

Rapporter

I bilaga 3 återfinns ett urval av dokument, rapporter m.m. som FSPOS utarbetat.

Bilaga 1 - FSPOS styrelse i december 2019

Sveriges Riksbank	Ordförande
Svenska Bankföreningen	Vice ordförande
Bankgirot	
Euroclear Sweden	
Finansinspektionen	
Fondhandlareföreningen	
Försäkringskassan	
MSB	
Nasdaq OMX	
Riksgälden	
Sparbankernas Riksförbund	
Swedbank	
Svensk Försäkring	

Kanslifunktion:

Sveriges Riksbank

Bilaga 2 - FSPOS arbetsgrupper i december 2019

AG Kontinuitetssäkring

Svensk Försäkring AG-ordförande
Bankgirot
Danske Bank
Euroclear
Finansinspektionen
Folksam
ICA
SEB
Sveriges Riksbank

Under AG KON finns olika fokusgrupper som aktiveras och bemannas löpande baserat på behov.

AG Övning

SEB AG-ordförande
Arbetsförmedlingen
Bankgirot
Euroclear
Finansinspektionen
Försäkringskassan
Nasdaq
Nordnet
Pensionsmyndigheten
Riksgälden
Skatteverket
Svensk Försäkring
Sveriges Riksbank

AG Information

Bankföreningen

Bankgirot

Danske Bank

Finansinspektionen

Handelsbanken

MSB

Nordea

Riksgälden

SEB

Sparbankernas Riksförbund

Swedbank

Svensk Försäkring

Sveriges Riksbank

Bilaga 3 - Rapporter och andra dokument från FSPOS 2009-2019

Datum	Namn	Innehåll
2019 december	Incidentrapportering för betaltjänstleverantörer och annan finansiell verksamhet	Beskriver de krav på incidentrapportering som finns i de nyligen införda regelverken GDPR, PSD2, NIS-direktivet och Säkerhetsskyddslagen, samt identifiering av gemensamma nämnare i de olika regelverken.
2019 september	FSPOS Strategisk plan 2020 - 2023	Beskriver FSPOS vision, verksamhetsidé och önskad position 2023
2018 december	FSPOS Samverkansövning 2018 - Övningsrapport	Beskrivning av metod för och resultat från övningen samt slutsatser och rekommendationer för sektorn
2018 december	FSPOS övningsstrategi 2017-2020 Version 2.0	Uppdaterad version av FSPOS övningsstrategi
2018 december	Prioriterade finansiella tjänsters funktionalitet vid ett väpnat angrepp - Förslag till robustethöjande åtgärder	Rapport som redogör för resultat av genomförd analys
2018 december	Cyber Awareness - att höja kunskapen om cyberrisker	PM som beskriver hur organisationer inom den finansiella sektorn kan arbeta med Cyber Awareness
2018 september	Former och metoder för test av cyberresiliens	PM som beskriver former och metoder för att testa organisationers förmåga inom cyberresiliens
2017 december	Interaktivt utbildningspaket, Kontinuitetshantering i praktiken	Utbildningsmaterial för kontinuitetshantering
2017 december	Interaktiv utbildning, Krishantering i praktiken	Utbildningsmaterial för krishantering
2017 december	PM - Den finansiella sektorns erfarenheter av ramverk och indikatorer för att beskriva och utveckla cyberresiliens	PM som beskriver erfarenheter och hur aktörer inom den finansiella sektorn kan arbeta med området, gällande exempelvis vilka metoder, ramverk och indikatorer som kan användas
2017 december	PM - Informationsdelning av cyberrisker inom finansiell verksamhet	PM som beskriver forum, riktlinjer och rutiner för informationsdelning om cyberrisker som tillämpas idag av olika organisationer i samhället och inom finansiell sektor
2017 december	FSPOS rapport om höjd beredskap	Krav och förutsättningar för beredskapsplanering för aktörerna inom den finansiella sektorn
2017 juni	FSPOS Strategisk plan 2018 - 2020	Beskriver FSPOS vision, verksamhetsidé och önskad position 2020

2017 juni	6 steg till bättre övningar - version 2.0	Metodstöd och praktiska tips vid planering, genomförande och utvärdering av övningar
2017 mars	Scenariosammanfattning FSPOS Sektors övningar 2013 - 2015	Stöd och inspiration för aktörer i sektorn i deras arbete med att planera och genomföra övningar för den egna organisationen
2017 mars	FSPOS Verksamhetsberättelse 2016	Redogörelse för genomförda aktiviteter januari - december 2016
2016 december	FSPOS övningsstrategi 2017-2020 Version 1.0	En ny övningsstrategi för FSPOS som gäller för åren 2017-2020.
2016 december	Kriskommunikation i finanssektorn - en vägledning vid större störningar: Cyberangrepp	Vägledningen beskriver principer för aktiv, öppen och effektiv kriskommunikation och gemensamma utgångspunkter för samordning vid cyberangrepp.
2016 december	Svenska betalningsflöden - Så funkar det version 7.0	1 nytt transaktionsflöde har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Rapportens innehåll har även i övrigt uppdaterats vid behov.
2016 december	FSPOS vägledning för krishantering	Vägledningen ger en praktisk beskrivning av hur aktörer kan arbeta med krishantering före, under och efter kris.
2016 september	PM om riktlinjerna <i>Guidance on cyber resilience for financial market infrastructures</i> .	Beskriver utmaningar och framgångsfaktorer i arbetet med cybersäkerhet med utgångspunkt i riktlinjer utgivna juni 2016 av CPMI-IOSCO.
2016 juni	Utvärdering av FSPOS genomförda arbete.	Ingångsvärden till FSPOS strategiworkshop 2016.
2017 mars	FSPOS Verksamhetsberättelse 2015	Redogörelse för genomförda aktiviteter januari - december 2015
2015 december	PM - visualisering av transaktionsflöden	PM som beskriver användning av verktyg (Exonaut) för visualisering av betalningsflöden.
2015 december	Svensk Betalningskalender 2016 (publicerad februari 2016)	En kalender som innehåller information om viktiga datum för olika transaktionsflöden under året.
2015 december	Svenska betalningsflöden - Så funkar det version 6.0 Rapport - transaktionsflöden i SEK	4 nya transaktionsflöden har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Sårbarheter i respektive flöde har analyserats samt åtgärdsförslag har tagits fram. Rapportens innehåll har även i övrigt uppdaterats vid behov.
2015 oktober	FSPOS dokumentförteckning	Excel dokument med en förteckning av FSPOS viktigare dokument, rapporter, vägledningar mm.

2015 september	Kontinuitetshantering för outsourcad verksamhet Appendix G version 2.0 till vägledning för kontinuitetshantering	Beskriver kontinuitetshantering i utlagda tjänster och processer (så kallad outsourcad verksamhet) och utgör en komplettering till FSPOS vägledning för kontinuitetshantering.
2015 juni	PM om Cybersäkerhet	PM som är en orientering i ämnet Cybersäkerhet med beskrivning av begrepp, definitioner, ansvar för olika aktörer och nätverk för informationsdelning.
2015 april	Rapport FSPOS studieresa	En rapport som kortfattat redogör för FSPOS styrelses studieresa till London i april 2015.
2014 december	<i>FSPOS riskbeskrivning 2014</i>	FSPOS utvecklade under 2013 ett systematiskt arbetssätt för hur FSPOS kan arbeta med att beskriva risker, hot och sårbarheter i den finansiella infrastrukturen.1 FSPOS Riskbeskrivning 2014 redovisar resultatet av 2014 års implementering av detta arbetssätt.
2014 december	<i>Formulär för självskattning - kontinuitetshantering</i>	Detta dokument är ett appendix till vägledningen för kontinuitetshantering och utgör ett hjälpmedel för en organisation i arbetet med att utvärdera sin kontinuitetshantering.
2014 december	<i>Svensk Betalningskalender 2015</i>	En kalender som innehåller information om viktiga datum för olika transaktionsflöden under året.
2014 december	<i>Former, instruktion och agenda för FSPOS samverkanskonferens</i>	Mallar som kan användas som stöd och verktyg vid genomförande av samverkanskonferens och för att ta fram lägesbilder i samband med en krissituation.
2014	<i>Samverkansövning 2014 - utvärderingsrapport</i>	Rapport från samverkansövning 2014
2014	<i>FSPOS syntes</i>	Beskrivning av genomfört arbete 2008 - 2013
2014 juni (första version från dec 2013)	<i>Vägledning för kontinuitetshantering, version 2.0</i>	<i>FSPOS vägledning för kontinuitetshantering</i> syftar till att tillfredsställa behovet av en praktiskt inriktad vägledning för kontinuitetshantering. Som ytterligare stöd till aktörer i den finansiella sektorn inkluderar vägledningen också mallar och exempel för arbetet med kontinuitetshantering. Vägledningen baseras på den internationella standarden inom kontinuitetshantering; <i>SS-ISO 22301:2012 – Samhällssäkerhet – Ledningssystem för kontinuitet</i> .
2014 april Version 5.0	<i>Svenska betalningsflöden – Så funkar det</i> Rapport – transaktionsflöden i SEK	Samtliga transaktionsflöden har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Sårbarheter i respektive flöde har analyserats samt åtgärdsförslag har tagits fram.
2014	<i>Rutinbeskrivning för kontinuitet i likviditetsförvaltningen (uppdatering)</i>	Rutin som beskriver hur handel kan bedrivas genom att berörda aktörer träffas på Riksbanken och

		genomför handel i det fall då telekommunikation inte fungerar.
2014	<i>Finanskartan</i> http://finanskartan.msb.se/	Finanskartan är en webbtjänst som beskriver olika aktörer i det finansiella systemet och hur de samverkar – i normalläge och i finansiell oro. Den är en översiktlig faktabank för frågor om finansiell stabilitet.
2013 April	<i>FSPOS Samverkansövning 2013</i>	Samverkans övning 2013 – erfarenheter och reflektioner.
2013 April Version 1.0	<i>Betalningsflöden i utländsk valuta – Så funkar det</i> Rapport – transaktionsflöden i utländsk valuta	Arbetsgruppen Betalningsförmedling har kartlagt tolv olika transaktionsflöden i utländsk valuta. Samtliga transaktionsflöden har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Sårbarheter i respektive flöde har analyserats samt åtgärdsförslag har tagits fram.
2012 december	<i>Vägledning för robust elektronisk kommunikation inom finansiell sektor</i>	Syftet med Vägledning för robust elektronisk kommunikation inom finansiell sektor är att tillhandahålla ett stöd till finansiella aktörer i kravställning vid anskaffning och förvaltning av elektronisk kommunikation.
2012 Mars Version 3.0	<i>Svenska betalningsflöden – Så funkar det</i> Rapport – transaktionsflöden i SEK	Kartläggning elva olika transaktionsflöden i SEK. Samtliga transaktionsflöden har dokumenterats i processkartor med tillhörande text. Sårbarheter i respektive flöde har analyserats samt åtgärdsförslag har tagits fram.
2012 februari	Resultat av intervjustudie om <i>Den finansiella sektorns beroende till infrastrukturen i Stockholmsområdet</i>	Mot bakgrund av rapporten "Riskbild Stockholm – en analys av den finansiella sektorns beroende av infrastrukturen i Stockholm"1 genomfördes under hösten 2011 en intervjuundersökning med finansiella aktörer för att validera åtgärdsförslag föreslagna i rapporten.
2011 juni	<i>Riskbild Stockholm - Nulägesanalys av den finansiella sektorns beroende till infrastrukturen i Stockholmsområdet</i>	Nulägesanalysen syftade till att svara på frågorna hur beroende den finansiella sektorn är av infrastrukturen i Stockholm och vilka risker och sårbarheter som finns kopplade till detta beroende. Målet var att beskriva hur beroendet ser ut, vilka risker inom den finansiella sektorn som kan kopplas till detta beroende samt presentera förslag på hur sektorns robusthet kan stärkas.
	Storbankernas och myndigheternas kommunikation under finanskrisen 2007 -1 juli 2009	Genomgång av storbankers och myndigheters agerande under finanskrisen

2010 november	<i>Rekommendationer för kommunikation i den finansiella sektorn</i>	Syftet med rekommendationerna är att aktörerna på de finansiella marknaderna bör agera och kommunicera på ett sätt som bidrar till att stärka robustheten i och upprätthålla förtroendet för det finansiella systemet i Sverige.
2010 september	<i>Kontinuitet i likviditetsförvaltningen - Slutrapport</i>	Utredning i syfte att säkerställa kontinuitet i likviditetsförvaltningen i SEK inom den finansiella sektorn.
2010 april	<i>Avsiktsförklaring för Finansiella Sektorns Privat-Offentliga Samverkan</i>	Överenskommelse mellan medlemmar om syfte, arbetsformer mm.
2009 september	Finansiella sektorns privat offentliga samverkan - Genomfört arbete och förslag på framtida aktiviteter	Sammanfattning av genomfört arbete och inriktning framåt. Dokumentet daterat 2008.